

Kymenlaakson kauppakamari – Matkailu- ja tapahtuma-alan valiokunta

LAUSUNTO KYMENLAAKSON LIITON MAAKUNTAOHJELMA 2026-2029 JA ÄLYKKÄÄN ERIKOISTUMISEN STRATEGIA (ÄES) VALMISTELUIHIN: KYMENLAAKSO – VETOVOIMAINEN JA VASTUULLINEN MATKAILU- JA ELÄMYSALUE

Kymenlaakson kauppakamarin matkailu- ja tapahtuma-alan valiokunta kiittää mahdollisuudesta osallistua Kymenlaakson Liiton uudistettavan maakuntaohjelman suunnitteluun ja älykkään erikoistumisen strategian päivitykseen.

1. Matkailu ja elämystalous – strateginen mahdollisuus Kymenlaaksossa

Matkailu ja elämystalous ovat merkittävä osa Kymenlaakson elinkeinorakennetta, aluetaloutta ja identiteettiä. Ne tuovat alueelle työpaikkoja, investointeja ja vahvistavat Kymenlaakson vetovoimaa. Kymenlaakso voisi seurata useiden muiden maakuntien esimerkkiä ja nostaa matkailun ja elämystalouden omaksi kärkiteemakseen aluekehitysohjelmassa. Matkailu ja elämystalous ovat maakunnallisten älykkään erikoistumisen strategian kärkialana mm. Etelä-Savossa, Pohjois-Savossa, Päijät-Hämeessä, Satakunnassa, Etelä-Pohjanmaalla ja Lapissa. Kehittämislakiksi matkailu ja elämystalous tunnustetaan Etelä-Karjalan, Kanta-Hämeen ja Kainuun maakuntastrategioissa.

Toimialat kehittyvät globaalien trendien mukana. Trendeissä korostuvat tuotteistaminen, palvelumuotoilu, kestävä kehitys, digitaaliset palvelut ja elämysten personointi. Kulttuurialalla keskeisiä ovat lisäksi taiteen hyvinvointivaikutukset, monialainen yhteistyö ja digitaalinen liiketoiminta.

2. Matkailun ja elämystalouden vaikuttavuus Kymenlaaksossa

Matkailu on miljardiluokan liiketoimintaa Suomessa ja sen aluetaloudellinen merkitys Kymenlaaksossa on huomattava:

- Vuonna 2023 Kotka-Hamina-seudun matkailun kokonaisvaikutus oli yli 108 miljoonaa € ja 500 henkilötyövuotta.
- Vuonna 2023 Kouvolanseudulla vaikutus oli yli 81 miljoonaa € ja 409 henkilötyövuotta.
- Ennen pandemiaa 2019 koko maakunnassa matkailu työllisti suoraan yli 900 henkilötyövuotta ja tuotti yli 185 miljoonaa € matkailutuloa.

Matkailu monipuolistaa elinkeinorakennetta, vahvistaa palvelualoja ja tukee myös aluetta koskevaa mieli-kuva- ja sijoittumismarkkinointia. Matkailu tuottaa tuloja laajasti eri toimialoille – majoitus- ja ravitsemuspalveluiden lisäksi myös vähittäiskaupalle, liikenteelle ja erilaisille elämys- ja kulttuuripalveluille. Matkailutulo jakaantuu monipuolisesti eri yrityksille ja synnyttää siten kerrannaisvaikutuksia koko aluetaloudessa. Alan kerrannaisvaikutukset ovat merkittäviä: yksi matkailueuro tuo keskimäärin yli 50 senttiä muille toimialoille (vuonna 2019 OECD-maissa keskimäärin 61 senttiä muille toimialoille). Samalla matkailu luo taloudellisia edellytyksiä kattavampiin palveluihin paikallisille asukkaille.

Kaikkiaan elämystalous (peliala, arkkitehtuuri, tuotesuunnittelu, markkinointi- ja luovat toimistot, teknologia-alustat, tapahtuma-aktiviteetit, tapahtumapalvelut, matkailija- ja tapahtuma-ala, ruoka ja juoma,

hotellit, kustannusala, musiikki, av-ala, peliala) työllisti vuonna 2023 Kymenlaaksossa 1108 henkilöä. Yrityksiä oli vuonna 2023 yhteensä 417 kpl, liikevaihto 198M€ ja yritysten jalostusarvo 79M€.

3. TKI-toiminta ja koulutus matkailun ja elämystalouden tukena

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) Luova talous -yksikkö on kansallisesti merkittävä toimija, jonka TKI-hankkeiden budjetti vuosille 2025–2029 on noin 20 miljoonaa euroa. Yksikön toiminta kattaa:

- palvelumuotoilua ja käyttäjälähtöistä suunnittelua
- digitaalista ja pelillistä kehittämistä
- kulttuurihyvinvointia ja vihreää siirtymää
- luovaa liiketoimintaa ja yrittäjyyttä

Yksiköllä on yli 50 kumppania, joista 20 kansainvälisiä. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamkin lisäksi Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä EKAMI ja Kouvolan Ammattiopisto Eduko Oy tarjoavat ammatillista matkailu- ja palvelualojen koulutusta.

4. Strateginen rooli aluekehityksessä

Matkailu ja elämystalous tukevat useita aluekehityksen teemoja:

- Vetovoima ja saavutettavuus: Matkailu ja elämystalous tekevät alueesta houkuttelevamman asukkaille ja sijoittajille. Kymenlaakso tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia kestäväan matkailuun, kulttuurielämyksiin ja tapahtumallisuuteen, jotka ovat keskeisiä alueen elinvoiman, tunnettuuden ja vetovoiman kannalta.
- Työvoima ja liiketoiminta: Matkailu tukee aluetaloutta työllistämällä, luomalla uutta liiketoimintaa ja edistämällä palveluiden saavutettavuutta koko maakunnan alueella. Matkailu ja tapahtumat tarjoavat työtä paitsi suoraan matkailualalla, myös laajasti muilla toimialoilla, kuten kuljetuksessa, rakentamisessa, markkinoinnissa ja kulttuuripalveluissa. Ne toimivat usein nuorten ja kausityöntekijöiden ensityöllistäjinä sekä mahdollistavat uudenlaista yrittäjyyttä ja innovatiivisia palvelukonsepteja. Tapahtumat houkuttelevat matkailijoita, pidentävät viipymää ja tuovat tuloja majoitus-, ravitsemus- ja ohjelmapalveluille. Tämä vahvistaa erityisesti mikro- ja pk-yritysten toimintaedellytyksiä ja työllisyyttä eri puolilla maakuntaa.
- Kestävä kehitys: Luontomatkailu tukee vihreää siirtymää.
- Kansainvälistyminen: Satamayhteydet, tapahtumat ja kulttuurikohteet houkuttelevat kansainvälisiä kävijöitä.
- Kulttuuri ja identiteetti: Matkailu tuo esiin alueen historiaa, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja elinvoimaa. Kymenlaakson ainutlaatuinen luonto, kansainväliset satamayhteydet, rikas kulttuurihistoria ja kehittyvä tapahtumakenttä muodostavat vahvan perustan vetovoimaiselle matkailulle. Alueen tapahtumat, kuten kansainväliset urheilukilpailut, kulttuurifestivaalit ja paikalliset juhlat, tuovat matkailutuloa, näkyvyyttä ja luovat yhteisöllisyyttä.

Maakunnan kehittämisessä tulee huomioida matkailun ja elämystalouden strateginen rooli osana elinkeinorakenteen monipuolistamista, kansainvälisyyden edistämistä sekä hyvinvoinnin ja identiteetin vahvistamista. Kymenlaakson maakunnallinen strategia tarvitsee selkeän matkailun kehittämislinjauksen ja ennen kaikkea siihen kohdistettavaa lisärahoitusta. Panostukset markkinointiin, saavutettavuuteen ja palvelujen kehittämiseen voivat moninkertaistaa aluetaloudessa. Erityisesti nyt, kun matkailu on toipunut pandemian

aiheuttamasta matkailijakadosta, on ratkaiseva hetki vahvistaa Kymenlaaksoa matkailualueena ja varmistaa sen kilpailukyky kansallisessa ja kansainvälisessä kentässä.

5. Ehdotus

Ehdotamme, että matkailu ja elämystalous huomioidaan Kymenlaakson aluekehitysohjelman (ÄES) päivityksessä joko:

1. Omana kärkenään:

Kymenlaakso – vetovoimainen ja vastuullinen matkailu- ja elämysalue, joka yhdistää vihreän siirtymän, kansainvälistymisen ja palveluelinkeinojen kehittämisen.

2. Horisontaalisena teemana muiden kärkien sisällä, kuten:

- Vetovoima ja osaajat
- Elinvoimainen ja kestävä elinkeinorakenne
- Saavutettavuus ja digitaalisuus